

Nr 339

Av fröken **Bergegren**, *angående ersättningen till övervakare av villkorligt dömda och villkorligt frigivna.*

Det anses att man inom kriminalvården har svårigheter att få fram tillräckligt många lämpliga och villiga personer såsom övervakare för villkorligt dömda och villkorligt frigivna, varför socialtjänstemän och andra personer som genom sitt yrke anses lämpade och skyldiga att åta sig sådana uppdrag belastas med alltför många övervakningsfall för att den önskvärda personliga kontakten mellan den övervakade och övervakaren skall kunna uppnås. Många övervakningsfall är givetvis av sådan natur att det kan vara riktigare att utse en mera kvalificerad "professionell" övervakare. I andra fall åter kan en lekman på grund av gemensam yrkestillhörighet med den övervakade genom sin sociala bakgrund och intressen i övrigt vara den som når ett bättre resultat tack vare den mera förtroendefulla kontakt han når med sin skyddsling. Erfarenheten har visat att i många fall den övervakare som har bara något enstaka eller några få övervakningsfall att sköta samtidigt nått mycket goda resultat. Ändock händer det alltför ofta att lekmanövervakaren till slut avböjer att åta sig förnyade uppdrag förebärande bland annat att de blir honom alltför ekonomiskt betungande.

Övervakningsarbetet ersättes för närvarande med 15 kronor i månaden per övervakningsfall — en i och för sig ringa ersättning för ett så ansvarsfullt uppdrag. Därtill kommer att den icke professionelle eller mindre rutinerade övervakaren åsamkas en hel del utgifter för uppdragets fullgörande, som han icke kan göra avdrag för i sin deklaration såsom omkostnader för inkomsts förvärvande. Att bjuda den övervakade hem till sig är ett utmärkt sätt att få kontakt men drar med sig kostnader därigenom att övervakaren bjuder på kaffe, cigaretter, kanske ibland mat. I besvärliga situationer lämnar övervakaren smärre handlån, som aldrig återbetalas, ger hjälp till buss- och spårvagnspengar o.s.v. Ibland tvingas han rent av att vidkännas förlorad arbetsförtjänst för att ingripa i brådskande fall, anlitar taxi och har ökade telefonkostnader. När sedan arvodet, som måhända helt åtgått till dylika extrakostnader, utbetalas finner han att det skall inkomstdeklarereras, och så får han betala skatt på en inkomst som han personligen ej tillgodogjort sig. Och så händer det att han deklarerar att han helt enkelt inte har råd att vara övervakare.

Det kan inte anses tillfredsställande att personer som bevisligen gjort en god insats på detta område undandrar samhället sina tjänster av ekonomiska skäl. Enligt min mening bör åtgärder övervägas för att undanröja de åberopade hindren.

Att såsom understundom framkastats göra arvodena skattefria synes mig icke lämpligt. Övervakningsarvodet är i princip ersättning för utfört arbete och bör beskattas i vanlig ordning. En ordentlig höjning av arvodet kombinerad med utbetalning per år vore en utväg men har den olägenheten, att åtskilliga övervakningsuppdrag av mera rutinartad karaktär då skulle överbetalas. Riktigare vore väl att tillerkänna övervakarna ett särskilt skattefritt omkostnadsbidrag, men eftersom icke alla övervakningar är lika kostnadskrävande, skulle ett lika stort omkostnadsbidrag för alla fall bli onödigt kostsamt för samhället. I stället skulle jag — om någon form av kostnadsbidrag kunde övervägas — vilja förorda att till skyddskonsulenternas förfogande ställes ett inte alltför snålt tilltaget anslag att efter samråd med övervakaren användas till att utbetala ett för varje särskilt fall lämpligt omkostnadsbidrag. Även andra lösningar av frågan skulle kunna tänkas.

Med hänsyn till vikten av att härför lämpade personer icke av enbart ekonomiska skäl vägrar att ställa sig till förfogande för uppdrag såsom övervakare får jag därför anhålla,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en skyndsamt utredning rörande formerna för beredande av förbättrade ekonomiska förhållanden för övervakare av villkorligt dömda och villkorligt frigivna samt att Kungl. Maj:t snarast framlägger de förslag vartill utredningen kan för-
anleda.

Stockholm den 25 januari 1961

Astrid Bergegren